

'נדב' נגד בל"ד

דני רבינוביץ

הארץ, עמוד הדעות, 31 דצמבר 2002

בקשתו של היועץ המשפטי לממשלה, אליקים רובינשטיין, מוועדת הבחירות המרכזית לפסול את סיעת בל"ד מבוססת על שני תסריטים דרמטיים אך קלושים. האחד - תסריט הזהות הכפולה. מנהיגי בל"ד, קובע היועץ, מסווים רוב הזמן את מהותם האמיתית באמירות פומביות מרוככות. רק ברגע האמת, בחדרי חדרים, גובר עליהם טבעם, וזהותם האמיתית, החורשת רעות, מבליחה לפתע. היועץ טוען, שהתרמית נחשפה באמצעות צוות נחוש ומתוחכם: משת"פים אלמונים שהביאו ציטוטים מהחדר, ואיש מקצוע אובייקטיבי - "נדב" מהשב"כ, שחיבר את הדו"ח המודיעיני שנספח לבקשת הפסילה - שידע לפרש את הטקסט.

התסריט השני, העתידי, הוא תסריט הסכנה. תעתועי בל"ד, לשיטת רובינשטיין, כרוכים באיומים ממשיים, מבית ומחוץ. מבית, המפלגה השואפת לשנות את דמותה של ישראל כמדינה יהודית דמוקרטית עלולה להצליח. מחוץ, היא תומכת במאבק של ארגוני טרור נגד המדינה. שתי הסכנות הללו הן הצידוק לצעד שהיועץ עצמו מגדיר כ"קיצוני": שלילת הזכות מבל"ד להשתתף בבחירות ושלילת הזכות מבוחריה הפוטנציאליים לייצוג בכנסת.

האם הסכנה שמזהה מבקש הפסילה מוחשית? האם היא מצדיקה שלילת זכות יסודית? האם הנוק שייגרם אם תתממש רב מהנוק של פסילה? הדיון בוועדת הבחירות המרכזית בבקשה לפסול את ברוך מרזל, איש כך, מספר 2 ברשימת חרות, מראה, כי מי שמצפה שהוועדה בהרכבה הנוכחי תספק תשובות אחראיות לשאלות הללו דומה למי שמחכה לטרמפ ברוך מכוניות. אם נותרה תקווה להכרעה סבירה במחול השדים הזה, היא נובעת מכך שהסיבוב האחרון שלו יהיה בשבוע הבא בבית המשפט העליון.

בעניין זהותה האמיתית של בל"ד יהיה על בית המשפט העליון לפסוק מה גובר: טענות של אלמונים שמניעיהם לא ברורים, שתוכנן לא נבדק בידי גורם נייטרלי והפרשנות היחידה שלהן נעשתה בידי אדם עלום, ואנשי בל"ד כופרים בתוכנן, או מאות נאומים פומביים ומאמרים שפירסמו ראשי בל"ד בכלי תקשורת במגוון שפות, הפורשים את משנתה של המפלגה ובהם לא מצא שום גורם אכיפה עילה לפסילה או להעמדה לדין. האם הפרוגרמה העיקרית של מפלגה פוליטית מתחזרת מדברים שנאמרו או לא בחדרי חדרים, הובנו או לא בידי שומעיהם, סולפו או לא בידי פרשניהם; או שהיא נקבעת על ידי פרסומיה הרשמיים, המצע שלה, הצעות החקיקה והשתתפותה בדיון הציבורי והאקדמי על אופי המדינה?

הדיון יעלה גם שאלות משפטיות הנוגעות לדיני ראיות וכללי שקיפות: מה משמעות העובדה, שהיועץ המשפטי, שהוא גם התובע הראשי במשפט של עזמי בשארה, הנאשם בהבעת תמיכה בארגון טרור - פועל במקביל למשפט ולפני הכרעתו לפסילת בל"ד בשל אותן האשמות. ובהתחשב בעובדה שהתיקון לחוק יסוד: הכנסת, המגדיר תמיכה בארגון טרור כעילה לפסילת רשימה, נחקק במאי 2002 - איך אפשר להשתמש בראיות לכאורה שהביא היועץ לתמיכת בל"ד בארגונים כאלה - אם נאספו לפני החקיקה.

הסוגיות הללו דורשות דיון אחראי וזהיר גם בנסיבות פוליטיות ומשפטיות רגילות. קל וחומר בימים שבהם רקמת היחסים בין יהודים לערבים כה שברירית. האפשרות שהערבים בישראל יראו במהלך של היועץ המשפטי גט כריתות משפטי ופוליטי ויפנו להחרמה גורפת של הבחירות היא מוחשית. פרישה כזאת, אם תהיה, עלולה לחרוץ את גורל הקואליציה הבאה ולהותיר את שתי הקהילות בנתק שיידרשו שנים רבות לאחותו.